

Center for dagtilbud og skole

Gode fritidstilbud til vores børn og unge

En analyse af børn og unges
klub- og fritidsvaner i Furesø
Kommune

INDLEDNING

Furesø Kommune er et godt sted at vokse op. Det er der mange grunde til, og kommunens gode og mangfoldige fritidstilbud er en af dem. Kommunen har et særdeles aktivt foreningsliv, hvor mange af kommunens borgere yder en stor frivillig indsats til gavn for borgere i alle aldre.

I forbindelse med vedtagelsen af kommunens budget for 2017-2020 blev der truffet beslutning om, at budgettet til FFO3¹ skulle reduceres med 450.000 i overslagsårene. Som et led i budgetbesparelserne blev der indgået en samarbejdsaftale mellem FOU og Furesø Kommune, hvori der blev formuleret et ønske om et styrket samarbejde mellem FFO3 og kommunens foreninger. I kommunens nye politik på kultur-, fritids- og idrætsområdet er det et fortsat fokus, at kommunen støtter foreninger og kulturinstitutioner i deres indsats for at engagere og fastholde børn og unge i fritidslivet.

I samarbejde med FFO3, foreninger og kulturinstitutioner gennemførte forvaltningen i oktober 2018 spørgeskemaundersøgelse med henblik på at kortlægge omfanget af samarbejdet samt udfordringer og muligheder for samme. Undersøgelsen viser, at parterne kun i enkelte tilfælde har samarbejdet, men omkring en tredjedel af respondenterne er interesserede i at gå i videre dialog om mulighederne for et fremtidigt samarbejde.

Forvaltningen har oplevet, at der i foråret 2019 har været en øget dialog i FFO'erne om, hvordan et samarbejde med lokale foreninger, kan være med til at sikre gode aktiviteter og tilbud inden for den politisk besluttede økonomiske ramme. Det er forventningen, at samarbejdet mellem FFO og foreningerne vil blive styrket, når der pr. august 2019 er ansat en Playmaker på fuld tid, der blandt andet har til opgave at facilitere samarbejder mellem foreningslivet og kommunens skole- og fritidstilbud.

¹ I Furesø Kommune findes der fem fritidstilbud for kommunens udskolingslever. Tre af dem er offentlige og to af dem private. I november 2018 var i alt 415 udskolingslever indmeldt i de fem FFO3-tilbud.

Undersøgelse af børn og unges fritidsvaner

I december 2018 behandlede Udvalg for skole og ungdomsuddannelse afrapporteringen på arbejdsprogrammets punkt 3.9, og udvalget godkendte her de næste skridt for punktet:

- En undersøgelse blandt unge i 7., 8. og 9. klasse af deres fritidsliv.
- Et oplæg ift. styrkelse af FFO3-tilbuddet.
- Et oplæg om muligheden for at styrke samarbejdet mellem FFO3 og idræts- og fritidslivet.

I foråret 2019 er der gennemført en undersøgelse af de unges fritidsliv. Det overordnede sigte med undersøgelsen har været at få indsigt i, hvordan de unge fra 7., 8. og 9. årgang prioriterer i deres fritidsliv (fritidsaktiviteter, fritidsjobs, FFO3 mv.).

Nærværende analyse er resultatet af undersøgelsen af interviews med 38 unge, som forvaltningen i foråret 2019 har interviewet. Med afsæt i analysen er der udarbejdet et bilag med forslag til prøvehandlinger, der kan styrke FFO3-tilbuddene inden for de nuværende økonomiske rammer².

I foråret 2019 har man i forvaltningen nedsat en netværksgruppe for den tværgående ungeindsats i Furesø Kommune. Netværksgruppen er forankret under en styregruppe, som består af centerchefer fra fire forskellige centre. Den etablerede netværksgruppe er et udtryk for et politisk ønske om at sammentænke og koordinere de indsatser, vi som kommune gør for vores unge, og et udtryk for, at vi skal tænke ungeinvolvering i bredere forstand, end det allerede er tilfældet. Samtidig er der i Center for borgerservice, kultur og erhverv igangsat et projekt, der handler om at få unge piger til at holde fast i en sportsgren.

² Se Bilag 1: "Forvaltningens anbefalinger"

På bagkant af de igangværende undersøgelser og projekter, bliver det muligt at arbejde yderligere på tværs af kommunale og lokale tilbud med henblik på at styrke tilbuddene til gavn for de unge i Furesø. Derfor er det forvaltningens anbefaling, at en styringsdialog med de unge afventer, at der er dannet et overblik over hvordan et bredere samarbejdet kan etableres. Det vil sikre, at dialogen taler sig ind i en bredere kontekst, og det kan dermed bidrage til at skabe en mere fælles retning.

Metode og respondenter

Undersøgelsen er gennemført som en kvalitativ undersøgelse, og data er indsamlet via gruppeinterviews. Den kvalitative metode er valgt fremfor en kvantitativ metode, da ønsket med undersøgelsen har været at få et dybere og mere nuanceret indblik i de unges perspektiver på deres fritidsliv. Metodevalget betyder til gengæld, at de indsamlede data ikke kan bruges til at drage nogle generelle konklusioner, da datamængden er for lille til det formål.

Informanterne er udpeget af FFO- og klubmedarbejdere, som er blevet bedt om at vælge en repræsentativ gruppe af unge, i den forstand, at de er blevet bedt om at tage højde for demografi, forskellige ”typer” af brugere af fritidstilbuddene og unge med forskellige fritidsinteresser med henblik på at sikre et mangfoldigt grundlag for undersøgelsen. Selvom det er forsøgt at sikre et så repræsentativt et elevgrundlag som mulig, gælder det, at de analytiske fund kun er gældende for de konkrete tilfælde, der fremhæves, og at der ikke bør konkluderes og effektueres større initiativer på baggrund af denne analyse. Datagrundlaget kan derimod tjene til input og inspiration for, hvad der kan undersøges yderligere eller justeres lokalt.

I alt er 38 unge blevet interviewet i løbet af april og maj måned 2019.

Der er afholdt gruppeinterviews med:

- Furesø Fælles Elevråd
- Unge fra 6. og 7. årgang på Søndersøskolen
- Unge fra 7. og 8. årgang på Hareskov skole
- Unge fra 8. og 9. årgang på Lyngholmskolen
- Unge fra 7. og 8. årgang på Stavnsholtskolen

- Unge fra ungdomsskolen

Ud af de 38 respondenter er 22 piger og 16 drenge. Respondenterne er nogenlunde lige fordelt mellem Værløse og Farum, og der er videre en nogenlunde lige fordeling mellem unge, der går i klubtilbud og unge, der ikke gør.

Forskellene mellem drengenes og pigernes udtalelser var ikke til at få øje på i forhold til deres aktiviteter eller ønsker til samme.

Fremgangsmåde ved transskribering

Interviewene er blevet optaget enten med lyd eller på video. I de tilfælde, hvor der ikke er blevet filmet, er eleverne blevet bedt om at sige deres navn, inden de svarer, så det har været muligt at identificere, hvem der siger hvad. Kvaliteten af optagelserne har generelt været gode, men enkelte steder, har der været udfald, som har betydet, at det ikke har været muligt at tyde, hvad der er blevet sagt.

I de tilfælde, hvor eleverne har svaret samtidig, er det forsøgt at skille elevernes udsagn ad, men der er en mindre usikkerhed i de tilfælde. Det vurderes ikke, at denne usikkerhed har stor betydning for det endelige resultat af undersøgelsen.

Efter transskriberingen er elevernes svar blevet inddelt i først de otte tematikker, der var planlagt på forhånd i interviewguiden med henblik på at undersøge, hvorvidt elevernes svar passede til de antagelser, der var eller om der var nogle af dem, der kunne afvises. I forbindelse med denne gennemgang er transskribering viste det sig, at der var yderligere to tematikker, som var interessante at undersøge nærmere.

Temaer

I forbindelse med, at interviewguiden blev udarbejdet, blev der sat otte temaer op, som det var ønsket at afdekke. Samtidig var det en vigtig overvejelse, at interviewguiden var så tilpas semistruktureret, at der var plads til at forfølge nye tematikker, som måtte komme frem under interviewene. Der var to temaer, som ikke var planlagt på forhånd, der i den efterfølgende databearbejdning fremstod som væsentlige.

Planlagte temaer:

- Klub/FFO3
- Fritidsinteresser
- Fritidsjob
- Selvorganisering
- Ensomhed
- Manglende tilbud i Furesø
- Hvad er godt ved at være ung i Furesø?
- Information og kommunikation

Derudover viste følgende temaer sig aktuelle:

- Mad
- Forsamlingsaktiviteter

ANALYSE

Analysen er struktureret efter de førnævnte temaer. Sigtet med analysen er dels at bekræfte eller forkaste de antagelser, der var opstillet for hvert tema, og dernæst at undersøge nuancer og andre perspektiver på baggrund af de unges svar.

Hvorfor går de unge i FFO3/klub – og hvorfor gør andre ikke?

Under dette tema blev de unge spurgt ind til deres klub- og fritidsordningssvaner, f.eks. hvorfor/hvorfor ikke de går/ikke går i klub, og de blev spurgt ind til hyppigheden af deres klubbesøg. Ligeledes blev de spurgt ind til, hvad de tænkte, at de selv kan gøre for at gøre det sjovere og bedre at gå i klub. En pige fra 6. årgang fortæller:

”Altså, jeg synes, at når der ikke, jeg tror ikke rigtig der går så mange derovre lige nu, så det er jo også hvis man ikke rigtig har nogen man kender derovre så er det heller ikke så sjovt.”

Et stort flertal af de unge bekræftede den første antagelse om, at kammeraterne er afgørende for, hvorvidt man går i fritidsklub eller ej. Citatet fra pigen i 6. klasse vidner om, at nogle unge allerede i 6. klasse fravælger

fritidsklub fordi vennerne melder sig ud. En pige fra 8. årgang fortæller endda, at hun godt kunne være blevet et år mere, hvis ikke vennerne havde meldt sig ud:

”Det er meget det der med vennerne, hvis, jeg tror godt, jeg kunne været blevet der et år til, men alle mine venner, de var der bare ikke mere, og så var det ikke sjovt at være der fordi, ja...”

To drenge fra 8. årgang, som deltager i samme fokusgruppeinterview, går derimod begge i fritidsklub. Den ene dreng fortæller, at han

”[...] går på Klub 24 fordi, at jeg er meget sammen med mine venner dernede, det ligger trods alt på vores skole, ikke? Så det er meget nemt at komme til. Man kan altid bare gå derned, hvis det kunne være og få noget mad, få et eller andet at drikke [...] så er der også bare et fedt sammenhold dernede, sjovt at være sammen med søde mennesker”.

Drengen giver her udtryk for, at det betyder noget, at klubben ligger på skolen. Derudover lægger drengen vægt på maden og fællesskabet i klubben.

Søndersøskolen og Syvstjernes skolen er de to eneste skoler i Furesø Kommune, der ikke har en fritidsklub tilknyttet skolen. Det indsamlede data viser, at der er markant færre elever fra netop disse to skoler, der går i fritidsklub, og en opgørelse fra november 2018 viser, at der på daværende tidspunkt blot var fem unge fra Syvstjernesdistriktet og fire unge fra Sønderødistriktet ud

af 83, der var indmeldt i en fritidsklub. Det indikerer, at det har en stor betydning for de unge, om der er et klubtilbud på samme matrikel som deres skole, hvis de skal fortsætte i fritidsklub.

De unges ret til medbestemmelse

Jf. Dagtilbudsloven § 65, stk. 5 skal kommunalbestyrelsen fastsætte retningslinjer, der sikrer børns og unges indflydelse på indholdet i det enkelte klubtilbud.

I ét af interviewene bliver de unge spurgt direkte ind til, hvorvidt de tænker, at de kan komme med forslag til deres klub. En dreng fra 8. klasse fortæller, at:

”Jeg tror ikke rigtig... jeg ved ikke om det er sådan på vores klub, men jeg tror ikke, vi kunne gøre noget med det... Vi ville nok kunne sige det til en af pædagogerne, men jeg ville i hvert fald ikke selv regne med, at det ville blive til noget.”

To af drengenes jævnaldrende er mere optimistiske, om end de giver udtryk for, at de ikke benytter sig af muligheden for at italesætte ønsker til klubtilbuddets indhold. Den ene af dem fortæller:

”Jeg tror sådan, at hvis man havde en rigtig god ide og der var mange der gerne ville det nede på Klub 24, så tror jeg, og at det var indenfor rækkevidde og at det var noget der rent faktisk kunne lade sig gøre så tro jeg da god at folk ville, at det ville kunne ske, det tror jeg faktisk.”

Udsagnet bakkes op af en pige, der fortæller:

”Det tror jeg også på vores klub, men jeg tror ikke, der er nogen som der giver nogle ideer sådan, men tror sagtens at det kunne lade sig gøre hvis man gerne ville.”

Det lader ikke til, at de unge kender til deres mulighed for at komme med ønsker til tilbuddenes indhold, og derfor ligger det også implicit i deres svar, at de ikke tidligere har benyttet sig af muligheden..

Overgangen fra FFO2 til FFO3

Interviewene viser, at særligt de unge fra 6. klasse, som står overfor at skulle skifte fra FFO2 til FFO3 synes, at det er en barriere, at FFO3'en ligger for langt væk fra deres skole. En dreng fra 6. klasse fortæller:

”Også fordi, at nu har vi vænnet os til Sol og er vi trygge derovre og alle kender de voksne og reglerne og bygningerne og sådan noget, så ligesom at skulle flytte et helt andet sted hen med nye mennesker og helt nye mennesker, man overhovedet ikke kender og sådan noget, det kan godt være en stor mundfuld for nogen, og så snakkede vi også om hvor langt der er frem og tilbage.”

Drengen fortæller her, at overgangen fra FFO2 til FFO3 er præget af to usikkerheder. Én i forhold til at skulle lære nye voksne, regler og fysiske rammer at kende, og én der handler om, at der er lang transport til det nye tilbud. Sidstnævnte er noget, som drengen fortæller, at de har drøftet i vennegruppen.

En anden dreng fra 6. årgang fortæller:

”Jeg synes det er, altså jeg ville nok en eller anden dag prøve det, bare lige komme over og se hvad det er og..., men jeg tror ikke jeg kommer til at bruge det igen det er mere rækkevidden, den er alt for langt væk.”

Tre af hans kammerater nikker samtykkende, og en pige fra 7. klasse fortæller, at hun har fravalgt FFO3 af netop samme årsag – der er for langt fra skole til fritidsklubben. For nogle af de unge betyder det altså noget, at de kan forblive i trygge rammer, at der ikke er transporttid fra skole til fritidstilbud, mens nogle af de andre unge mener, at det er spændende at skulle starte et nyt sted og møde nye mennesker. En af drengene fortæller:

”Altså, jeg synes også det er rigtig fedt hvis man starter på noget nyt så er det også nogle nye venner man skal møde. Det er ikke altid du behøver at have en som du skal... altså en god ven som du hænger på, det er altid federe at møde nye venner.”

Interviewene bekræfter antagelsen om, at flere af de unge ikke kender til andre klubtilbud end den, der ligger nærmest deres skole. Under interviewene kom det også frem, at Ungekulturhuset, for mange af de unge, er et ukendt tilbud, og en af drengene fortæller ligefrem, at ”der er ingen, der har hørt om den”. Det indikerer, at de unge kun i lille grad orienterer sig om tilbud, der eksisterer andre steder end på den skole, de går på. Det kan forklare, at elever fra Syvstjerneskolens og Sønder-søskolen, hvor der ikke er et FFO3-tilbud, i meget lille omfang overgår fra FFO2 til FFO3.

Aldersspredning

Undersøgelsen bekræfter antagelsen om, at mange af de unge finder, at aldersspredningen er for stor i klubtilbuddene. En af pigerne fra 8. årgang fortæller, at hun allerede i FFO2 havde denne oplevelse:

”Jeg ved det ikke, det er bare det der med at der er så mange små børn, det bliver bare sådan mærkeligt sådan alder-agtig fordi, at man er måske også lidt gammel i hvert fald i 5. klasse til at gå i, hvad hedder det... FFO2 hedder det det?”

Pigen fortæller, at hun synes, at der i FFO2 var for mange ”små børn” og for stor aldersspredning. Der er flere eksempler på, at de unge ikke er interesserede i at være i klubtilbud med dem, der er yngre, og allerede i 6. klasse foreslår en af de unge, at man deler FFO2 op, så 4. og 5. årgang er sammen, og 6. for sig eller sammen med nogle af de ældre elever.

”Jeg gad godt der var mere, jeg vil ikke sige bygninger, men mere måske, hvad kan man kalde det, skurvogne ovre ved bålpladsen der ved Solbjerggård, hvor man kunne have en, altså en tre'er, ikke, som måske var lidt mere... Fordi altså når man er i den her alder, hvor man er lidt større, så er det altså sådan med de små børn det er bare, dem gider man ikke finde sig i, altså noget lidt mere for 6. og 7. klasse, eller 7. og opad.”

Ønsket om mere aldersopdeling bliver kun tydeligere, når eleverne fra 8. og 9. klasse bliver adspurgt. En pige fra 9. årgang fortæller, at:

”[...] de blev simpelthen for små, børnene der gik der, og så gad de store børn så ikke komme. Sidste år begyndte min klasse så at gå i den der aften? ... aftenklub, ja, men stoppede så igen her i 9. så, det går helt op til 8. men så i 9. klasse så er det ikke interessant længere.”

En dreng fra 8. klasse fortæller, at eleverne finder måder at organisere sig adskilt fra hinanden.

”Man kan sige at over på Klub 24 hvor jeg går, der er det 8. og 9. er sammen og så går 7. klasserne i sofaen, hele 7. årgang sidder på sådan én kæmpe, eller to kæmpe sofaer, eller sådan en kæmpe hjørnesofa, og så 8. og 9. klasser sammen, altså det er sådan ret adskilt fra hinanden.”

I praksis finder de unge selv ud af at organisere sig i aldersopdelte grupper. Flere af de unge ytrer dog et ønske om, at de fysiske rammer ændres, så de giver mulighed for en mere markeret aldersopdeling.

Mangel på tid

For nogle af de andre unge handler fravalget af fritidsklubben om, at de simpelthen ikke har tid, og at aftalerne med vennerne er flyttet fra at foregå i klubtilbuddet til at ske hjemme hos de unge.

Undersøgelsen viser, at tid er en afgørende faktor for fravalget af klubtilbuddet for særligt eleverne i 8. og 9. årgang. De unges svar viser, at det dels er andre fritidsinteresser (f.eks. sport), der tager tid, og dels lektier. En pige fra 8. årgang fortæller:

”Altså, jeg går ikke til det [klubtilbud], på grund af at jeg har meget sport og sådan noget og så når man endelig har en fridag så vil man gerne slappe af og lave lektier f.eks. og sådan noget.”

En anden pige fra 9. klasse fortæller, at man i 9. klasse drukner lidt i afleveringer og lektier, og at dem laver man ikke på klubben, da der mangler ro. Videre er det i forbindelse med gruppeafleveringer et problem, hvis nogen i gruppen ikke går i klub.

Udover andre fritidsaktiviteter og skolearbejde, ytrer

flere af de unge også, at de i den resterende fritid har et behov for at slappe af:

"[...] og så er der nogle gange, hvor man bare gerne vil være alene og så bare sidde og se noget Netflix i ret lang tid, bare at få slappet af og sådan."

Ensomhed

Nationale undersøgelser viser, at mellem 5-18 % af børn og unge i Danmark følger sig ensomme³. Under dette tema blev de unge spurgt ind til, om de nogle gang føler sig ensomme, og om de har kendskab til, eller fornemmelser for, at deres jævnaldrende føler sig ensomme.

En pige fra 7. klasse fortæller, at hun tænker, at et klubtilbud kan være et sted, hvor de unge, der ikke har så mange venner, kan få stor glæde af at finde sammen i et fællesskab:

"[...] men jeg tror hvis der nu er nogen, jeg tror, der er nogen af de venner, jeg har, som ikke har så mange venner det kunne være virkelig fedt for dem at tage derned, men jeg tror at der er kommet sådan lidt en kultur omkring det, at det er kun... sådan... det er ikke lige vores typer der er dernede på en eller anden måde."

Pigens udsagn vidner om, at det for nogle unge forholder sig sådan, at fritidsklubberne er et sted, man kan komme af nød, og at man som én, der har mange venner, ikke har det behov. Det er *fedt* for dem, men for hende, som har mange venner, er der opstået en kultur, der går ud på, at klubtilbuddene er forbeholdt bestemte typer.

Undersøgelsen viser, at computerspil er et centralt element under temaet om ensomhed. En af drengene fra 6. årgang fortæller, at han tænker om sine kammerater, der spiller meget computer, at computeren *"[...] på en måde er deres bedste ven"*. Flere af drengene fortæller dog også, at det at spille computer også er en social ting, som man gør sammen med sine kammerater.

En dreng fra 8. klasse fortæller:

"[...] hvis jeg sidder og spiller computerspil så føler jeg mig ikke ensom. Jeg tror, der er mange, der måske ville kigge på nogle af mine uger og tænke "han har været ensom i denne uge, han har jo bare været hjemme hele tiden" men..., der er mange voksne jeg tror de tænker at når man bare er sammen online så er man ikke rigtigt sammen, så kan det godt være, at man er lidt ensom, men sådan tror jeg mange unge i hvert fald ikke har det, fordi, at når de er sammen online, så føler de sig rigtigt sammen."

En pige fra 8. årgang fortæller, at hun har en fornemmelse af, at mindst 80 % af alle unge har følt sig ensomme på en eller anden måde, men hun fortæller også, at det ikke er noget, man snakker om:

"[...] Og det er jo lidt på en måde også et "diss" til sine venner hvis man siger det så jeg tror ikke rigtig, altså selv om jeg havde en masse venner der havde det på den måde så tror jeg ikke at jeg ville vide det, men altså jeg tror også, at jeg har følt mig ensom på en eller anden måde fordi jeg nogle gang har lidt for travlt og sådan noget og jeg måske ikke lige har følt sådan, at jeg var med."

Pigen beskriver her, at ensomhed er et sårbart emne på flere parametre. Det skyldes blandt andet, at det at fortælle, at man føler sig ensom, er det samme som at sige til sine kammerater, at de ikke er "nok". Piger fortæller, at hun ikke selv ville vide, hvis en af hendes veninder følte sig ensomme. Hun fortæller også, at hun tror, at hun selv har oplevet ensomhed i forbindelse med travle perioder.

En dreng fra 8. årgang fortæller, at det er en god ide at blive ved med at friste med kommunale tilbud fordi det kan være en måde at få inviteret dem med, som ellers vil føle sig ensomme.

"Det er en god ide at blive ved med at prøve at friste unge med nye tilbud fordi at der kommer en masse tilbud og det er måske ikke alle, hvis man er sådan en som sådan måske fordi man har svært ved at tage initiativ, men en gang imellem så fanger man lige den der ene der så siger "okay nu prøver jeg lige", man fanger selvfølgelig ikke alle hver eneste gang, men man fanger

³ Vidensråd for forebyggelse: "Børns og unges mentale helbred", 2014.

måske en eller to når man starter et eller andet op som måske ellers ville være ensomme.”

Opsamling

På baggrund af de forudgående afsnit kan man identificere nedenstående tendenser:

- De unge fortsætter i FFO3, hvis deres venner gør, og de stopper, hvis vennerne stopper.
- Det betyder noget for de unge, at fritidsklubben ligger på samme matrikel som deres skole.
- Overgangen fra FFO2 til FFO3 er præget af usikkerhed i forhold til alt det nye, men også positiv spænding i forhold til møde nye mennesker.
- De unge er optaget af mere aldersopdeling
- Nogle unge oplever, at de ikke har tid til et klubtilbud pga. sport og lektier.
- Ensomhed er ikke noget, de unge taler med hinanden om, men de er opmærksomme på emnet, og tænker i flere tilfælde, at klubtilbudene er et godt tilbud for unge, der oplever ensomhed.

De unges fritidsinteresser

Under dette tema bliver de unge spurgt ind til hvilke fritidsaktiviteter, de går til, og hvorfor de går til det.

En af antagelserne under temaet var, at det er afgørende, at man har kammerater, man kan dyrke sin fritidsaktivitet sammen med. En dreng fra 8.årgang fortæller, at han har gået til en del ting i fritiden, og at det altid har gjort sig gældende, at han er startet sammen med nogle af hans venner – og at nye venskaber derefter er blevet til gennem fritidsaktiviteten.

En anden dreng fortæller, at det kan være svært at komme afsted til fritidsaktiviteterne, hvis man ikke kender nogen:

”Det er meget vigtigt, at du har nogen at gøre det med fordi jeg tror ikke, at det er særlig sjovt at gøre det helt alene og bare sådan gå at snakke med nogen, man ikke rigtig kender. Så er det lidt svært at komme afsted.”

På samme måde, som til- og fravalget af et klubtilbud står og falder på, hvad kammeraterne gør, er der eksempler i undersøgelsen, der peger på, at øvrige fritidsaktiviteter også bliver afgjort på baggrund af kammeraternes valg.

For nogle af de unge, betyder det at gå til en fritidsaktivitet, at de udfylder nogle eftermiddagstimer, de ellers ikke ville vide, hvad de skulle bruge til. Det findes der eksempler på for både elever fra hhv. 6. og 9. årgang.

En pige fra 6. årgang fortæller:

”Jeg gør det også bare fordi jeg synes det er rigtig sjovt, og så gør man ligesom også noget med sin tid så man ikke bare sidder derhjemme, det er sjovt at komme ud og lave noget.”

En dreng fra 9. klasse fortæller samme pointe:

”Jeg kan rigtig godt lide musik og sportsting, så det er derfor jeg går til de ting, det er, jeg synes det er sjovt at presse mig og prøve at gøre mig bedre og så er det for at rent faktisk at kunne lave noget efter skoletiden så er jeg ikke bare skal sidde derhjemme og trille fingre, fordi at jeg synes det er kedeligt bare at sidde derhjemme, så er det bedre at lave noget.”

En anden antagelse under temaet var, at de unge i mindre grad starter til en ny sport/fritidsaktivitet i udskolingsalderen. Flere af de unge giver udtryk for, at det er en hindring at starte til en ny fritidsaktivitet i en relativt sen alder fordi, at det at gå til en sport eller aktivitet i denne alder ofte er forbundet med, at man er særligt god til noget. En dreng fra 8. årgang vil eksempelvis gerne gå til udspring, ligesom hans fætter, men da der ikke eksisterer noget begynderhold for hans aldersgruppe, afholder det ham fra at begynde. En anden dreng fra 8. klasse fortæller:

”[...] fordi nu har jeg gået til karate og jeg begyndte også rimelig sent hvor alle på begynderholdene, de er sådan tre-fire år yngre end mig og så mister du lidt interessen for det du gør. Fordi alle dem der er på din egen alder, de er bare sådan på et meget højere niveau end du er. Du kan sagtens arbejde dig op til deres ni-

veau, det er bare en langt mere smertefuld proces end det normalt ville være."

Inden for svømmesporten er der rent faktisk et udbud, hvor aktiviteten i højere grad handler om at hygge sig end om at præstere, men en pige, der går på det såkaldte "fuserhold" fortæller, at aldersspredningen fra 7. klasse til 17-års-alderen kan være en faktor for, at hun ikke kommer afsted.

De unge blev også spurgt ind til, om de har fritidsjob, og undersøgelsen viser, at 15 af de 38 unge har fritidsjobs i omegnen af to til seks timer om ugen.

Selvorganisering og manglende tilbud i Furesø Kommune

Under dette tema blev de unge spurgt ind til, hvordan de organiserer sig uden for de kommunale tilbud og foreningerne. Det var en antagelse, at de unge ville fortælle, at der mangler steder, hvor de kan mødes og lave aktiviteter i mindre fællesskaber. Antagelsen blev bekræftet, og særligt blandt de unge, som ikke går i fritidsklub. De fortalte, at de finder sammen i mindre fællesskaber og tager til enten Lyngby eller København efter skole. Undersøgelsen viser, at de unge i høj grad organiserer sig i større eller mindre forsamlingsgrupper uden for de kommunale tilbud. Det gør sig især gældende, at de unge bruger meget tid sammen hjemme hos hinanden, på skolernes områder, rundt om byen eller ved kommunens søområder. Derudover arrangerer de unge også, at de mødes for at spille fodbold eller brætspil.

Nogle af de unge fortæller, at de bruger Værløse By- midte om sommeren, mens Farum Bytorv er mere interessant om vinteren, da det er attraktivt med et overdækket center. En af pigerne fra 8. årgang fortæller:

"[...] ja der mangler lidt sådan et sted, selv om man så skal betale for det eller ej, ja det ville så, tror jeg også, hjælpe lidt hvis der var et sted man kunne tage hen og så tage ned og lave noget sammen i stedet for at sidde derhjemme på mobilen".

Under temaet om *manglende tilbud* var det antaget, at de unge ville have svært ved at "tænke ud af boksen", men at de unge ville ytre ønsker om at få et eller flere tilbud uden voksenindblanding. Denne antagelse blev i

høj grad bekræftet, og de unges ønsker går hovedsageligt på mere af det eksisterende. Blandt andet peger en pige fra 8. klasse på, at hun synes, at Galaksefesterne er et godt tilbud, som hun ønsker mere af, men gerne med mere aldersopdeling.

De unge efterspørger derudover lokaler, hvor de kan holde fester, eller steder som McDonald's eller Joe and the Juice, hvor de kan mødes og få noget mad og drikke uden, at det koster for meget.

Ungehuset er formentlig Furesø Kommunes nuværende eneste tilbud, der kan matche de unges efterspørgsel, men en dreng fra 8. klasse fortæller:

"Altså, det ser virkelig skummelt ud, udefra, altså virkelig, jeg har også kun været der to gange, én gang med fælleselevrådet, men det er meget hyggeligt indeni, men det er bare udefra. Det eneste, altså jeg cykler forbi hver gang jeg skal hjem, ikke, og det eneste jeg ser, det er ofte om aftenen hvor jeg stopper ved det der røde lys, og det eneste jeg ser det er de der skumle typer der står udenfor og ryger, så det er ikke så attraktivt udseende, især i hvert fald udefra."

Mad

Temaet *mad* var ikke et planlagt tema, men undersøgelsen viser, at de unge er meget optaget af mad og ikke mindst manglende tilbud for samme. En pige fra 6. årgang har et konkret forslag til noget, hun synes, hun mangler.

"Altså, jeg tænkte lidt på, det er bare et forslag, men sådan..., måske nede på Bymidten, en cafe eller sådan et eller andet, fordi at det er tit hvor man hører folk sådan "vil I ikke med ned i Bymidten?" og så står de bare oppe ad en væg, altså."

Flere af drengene fortæller, at de udelukkende benytter sig af deres klubtilbud for at få noget mad. En dreng fra 8. årgang fortæller, at han kun gik i klubtilbuddet fordi der var god mad til billige penge, og en anden dreng fortæller, at han kun går i klubben om tirsdagen, hvor der er "Joe and the Juice"-tema.

Hvad er godt ved at være ung i Furesø?

De unge udtrykker generelt, at de er glade for at bo i Furesø Kommune.

En dreng fra 6. årgang fortæller:

”Altså, jeg tænker sådan, der er ret meget sådan, også med sportsgrene, altså om du spiller håndbold, fodbold eller tennis, man kan sådan det hele-agtigt, der er meget... Det er ikke sådan at man skal sige ”det kan jeg ikke gå til fordi det, det er der ikke” der er sådan ret meget forskelligt”.

Drengen udtrykker altså her, at han er tilfreds med udbuddet af fritidsaktiviteter, og at der ikke er noget, han savner.

En pige fra 6. årgang fortæller, at noget af det, der er godt ved at bo i Furesø, er oplevelsen af at være tryk og sikker:

”Jeg synes det er sådan et rigtig godt sted fordi at det er sådan trygt, altså, man skal ikke være bange for at blive væk, eller... altså jeg tror altså, at når man går ud og laver noget så tror jeg ikke at, så tror jeg at jeg føler mig meget tryk, altså, at der er ikke så langt hjem og menneskerne er søde og sådan noget, så det er bare et godt sted sådan at være.”

Videre fortæller en dreng fra 9. årgang, at trivsel i skolen er medvirkende årsag til, at det samlet set er positivt at bo i Furesø:

”Jeg tror bare det er det samme, altså i min klasse, eller i det hele taget i min skole, der har jeg ikke oplevet noget mobning i den tid jeg har gået der så... eller ikke sådan noget brutalt mobning, det kan godt være at der lige er en der er blevet slået, men så er det det.”

De unge peger blandt andet på, at de mange fritidstilbud, følelsen af at være tryk og sikker samt gode skolemiljøer er væsentlige faktorer for, at det er godt at være ung i Furesø Kommune.

Information og kommunikation

Under dette tema blev de unge spurgt ind til, hvordan de finder ud af, hvilke aktiviteter og tilbud, der er for

dem i kommunen, hvornår de sidst har set noget, de gerne ville deltage i, og hvad der fremover vil være den bedste måde at informere dem på. Forud for interviewene var der dels en antagelse om, at der ville være kommunale tilbud, som de unge aldrig har hørt om, og dels at de unge ville have svært ved at pege på en kommunikationskanal, der ville virke for dem.

”Så føler jeg bare lidt personligt, jeg ved godt at man får de der ungdomsskoleting med i posten, men jeg ved ikke rigtig hvor mange der åbner dem egentlig og hvor mange der kigger igennem hvad det er de kan gå til, jeg ved ikke om det bare er mig der synes det eller om der ikke bliver reklameret nok for at man faktisk kan komme ned og møde folk fra hele vejen fra 7. til gymnasiet.”

Pigen, som går i 9. klasse, fortæller her, at hun oplever, at der mangler information og reklame for ungdomsskolens mange aktiviteter. Det er videre interessant, at hun fremhæver det som noget positivt, at man på ungdomsskolen kan møde unge i alle aldersgrupper, da undersøgelsen i øvrigt peger på, at de unge er meget optagede af at udvide aldersopdelingen i klubtilbudene og i øvrige fritidstilbud.

Undersøgelsen viser, at de unge har svært ved at komme med konkrete input til hvordan der bedste kommunikeres til dem på. De har til gengæld nemmere ved at fortælle, hvad der *ikke* er gode måder. Plakater er eksempelvis ikke en god ide. En dreng fra 8. årgang fortæller, at han *”[...] aldrig nogensinde har set nogen sådan stå og læse på en plakat”.*

Opsamling

På baggrund af de forudgående afsnit kan man identificere nedenstående tendenser:

- De unge i udkolingen oplever, at det er svært at starte til nye fritidsaktiviteter.
- De unge er gode til at koordinere og aftale aktiviteter på eget initiativ.
- De unge efterspørger steder, hvor de kan mødes og spise sammen.
- De unge savner steder, hvor de kan mødes uden voksnes opsyn.

- De unge har svært ved at pege på, hvordan der bedst kommunikeres til dem.

Hvad siger de seneste undersøgelser om unge og fritidsvaner?

Danmarks Evalueringsinstitut⁴ (EVA) publicerede i 2018 en rapport, hvori resultaterne af en undersøgelse af børn- og unges brug af fritids- og klubvaner analyseres. Undersøgelsen viser blandt andet, at der er store forskelle på, hvordan børn og unge fra hhv. indskoling, mellemtrin og udskoling bruger fritidstilbuddene.

EVA's undersøgelse peger derudover på, at det, særligt i udskolingsalderen, gør sig gældende, at unge fra hjem med færre økonomiske og uddannelsesmæssige ressourcer er overrepræsenterede i fritidsklubberne. Det gælder blandt andet unge med forældre, der har korte uddannelser, unge med indvandrer- eller efterkommerbaggrund, unge hvis forældre er enlige forsørgere eller unge, hvor kun en af forældrene er i beskæftigelse. Videre er flere drenge end piger indskrevet i fritidstilbud, og unge med socio-emotionelle udfordringer er med større sandsynlighed indskrevet i klubtilbud (EVA, 2018). Fritidsordningerne er i denne sammenhæng en vigtig dannelsesinstitution, hvor personalets pædagogiske kompetencer kan gøre en forskel for (især) børn og unge i udsatte positioner.

EVA's undersøgelse viser, at den væsentligste grund til, at de ældre elever fravælger fritidstilbuddet er, at vennerne gør det. Det vigtigste for de ældste elever er, at vennerne også går i klub, at de finder tilbuddene spændende, og at har mulighed for at være medbestemmende i forhold til aktiviteterne.

Opsamling

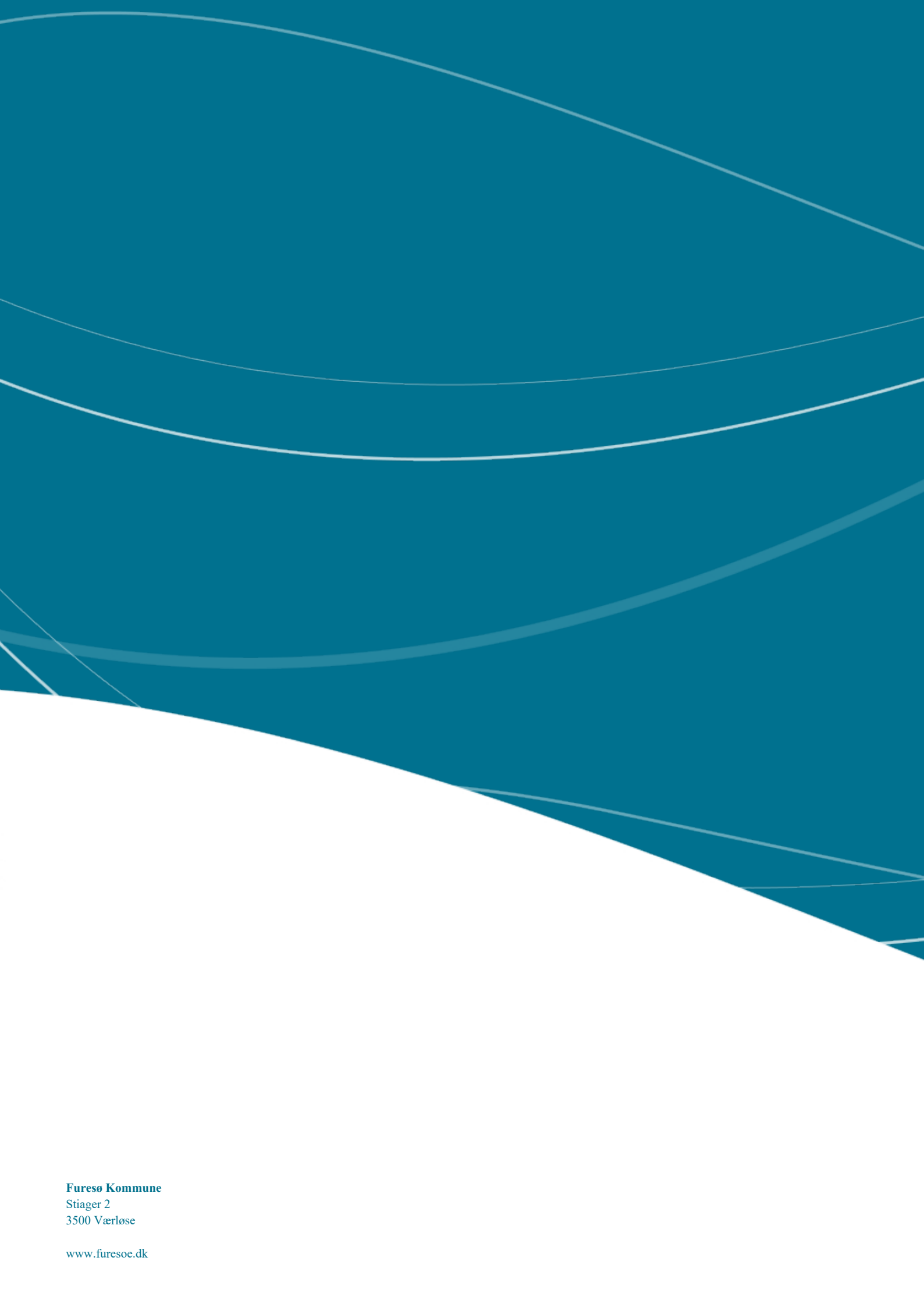
Det er ukendt, hvorvidt der i denne undersøgelse har deltaget unge fra ressourcetsvage hjem⁵. På baggrund af EVA's undersøgelse er det fortsat forvaltningens vur-

dering, at klubtilbuddene er en investering i det forebyggende arbejde. Denne anbefaling bliver videre understøttet af respondenternes besvarelser i forhold til temaet *ensomhed*, hvor de unge ytrer, at FFO3 er et tilbud, man kan benytte sig af, hvis man føler sig ensom eller udsat.

Overordnet set har undersøgelsen i bekræftet de antagelser, der var stillet forud for interviewene. Undersøgelsen har også bidraget med nye perspektiver og nuancer til antagelserne, og på baggrund af undersøgelsens resultater, foreslår forvaltningen, at den videre proces, i at styrke FFO'erne, sker ved at drøfte mulige prøvehandlinger i en eller flere FFO'er. På den måde bliver det muligt, sammen med FFO'erne, at undersøge hvordan tilbuddene kan styrkes inden for den politisk besluttede økonomiske ramme.

⁴ Danmarks Evalueringsinstitut (2018) *Børn og unges brug af klub- og fritidstilbud*

⁵ Def. af *ressourcetsvage hjem*: Familier, hvor forældrene har kort uddannelser og lave indkomster (Danmarks Evalueringsinstitut: ”Børn og unges brug af fritids- og klubtilbud – overblik og fakta 2018”, 2018.

Furesø Kommune
Stiager 2
3500 Værløse

www.furesoe.dk